

8. Khát vọng nền tảng

Có thể tóm tắt hành trình của chúng ta cho đến lúc này, đều được gợi hứng từ những lời trong nguyện đường của đan viện Châu Sơn Bắc, nói về sự khát khao được ở bên Chúa, được thu hút bởi ân huệ hiện diện của Ngài. Khi gặp gỡ Chúa Kitô, đó sẽ là kinh nghiệm về sự viên mãn, về thiên đàng, về đời sống vĩnh cửu.

Để làm sâu sắc thêm và minh họa cách nghệ thuật cho quá trình này, vốn bao trùm toàn bộ cuộc sống của chúng ta và là hồn sống của các cộng đoàn đan viện, cha nghĩ chúng ta sẽ cùng nhau suy ngẫm về một tác phẩm âm nhạc, mà chắc chắn tất cả các con đều quen thuộc, nhưng chúng ta có nguy cơ nghe mà không dừng lại để cảm nếm ý nghĩa sâu sắc của nó. Bài thánh ca *Sicut cervus* của đại nhạc sĩ thế kỉ XVI là Pierluigi da Palestrina.

Bài thánh ca lấy lại những lời đầu tiên của Thánh vịnh 41: "*Sicut cervus desiderat fontes aquarum: ita anima mea desiderat ad te, Deus*" – Như nai rừng khát khao suối nước: cũng thế, hồn con khát khao Ngài, lạy Chúa".

Chúng ta hãy lắng nghe điều này: Palestrina - *Sicut cervus* - The Cambridge Singers

Trong bản thánh ca của Palestrina nó đánh động cha về ba điều.

Thứ nhất, như Palestrina đã phổ nhạc cho từ "*desiderat*", nó lặp đi lặp lại nhiều lần, được chia ra trong bốn bè. Như thế, cứ mỗi lần âm nhạc hạ xuống thì nó lại bắt đầu với âm "*de*", để từ nốt trầm đó, nó lại cao vút lên các âm khác. Có lẽ nó không theo hàng lối: vào cuối người ta hát toàn bộ từ "*desiderat*" – và nó là điểm cao trào của bài hát: ở đó, các âm trầm hạ xuống để lấy hơi cho âm "*de*" thứ ba. Nhưng âm "*rat*" luôn là âm cao độ.

Có lẽ, đây là một phân tích không sâu sắc của người chưa sành âm nhạc, nhưng đối với cha, nó thể hiện tầm quan trọng của âm nhạc đối với khát vọng vươn lên từ xuất phát thấp, từ sự mọn hèn của nhân loại. Âm nhạc giống như Thần Khí, đầy lòng thương xót, như Thánh Phaolô viết cho tín hữu Roma: "Thánh Thần giúp đỡ sự yếu hèn của chúng ta; vì chúng ta không biết cầu nguyện sao cho đúng cách, nhưng chính Thánh Thần cầu thay cho chúng ta bằng những tiếng rên siết khôn tả" (Rm 8,26). Nói cách khác, Chúa Thánh Thần được ban xuống, để nâng đỡ thân phận con người, thu hút và nâng nó lên cao trên những vì tinh tú.

Thật vậy, theo tâm nguyên của từ "*desiderio*", nó được kết lập bởi tiền tố "*de*", nói đến sự thiếu thốn, xa cách và từ "*sidus*" nghĩa là ngôi sao, là biểu tượng của vĩnh hằng, vượt trên chúng ta, chúng ta thấy nó xa cách như một vết thương không lành nơi lòng mình. Nhưng chính Palestrina đã xuống đến sự thiếu thốn của "*de*", để trong từng nốt nhạc ông lột tả khát vọng đó. Và Thánh Thần làm điều này, vì từ trên cao Ngài muốn mang lấy con người, mang lấy nhân loại, mang lấy tâm hồn chúng ta, để ở đó, chúng ta biết tập chú vào ý thức về thực tại và không để điều gì lại phía sau.

Quả vậy, Thánh vịnh 41 nói với chúng ta về một điểm:

"Vực thăm kêu gào vực thăm
trước sự gầm vang của thác nước Ngài;

mọi thác lũ và và những con sóng trào của Ngài
đều ở trên con” (Tv 41,8).

Vực thăm vô hạn của Mầu Nhiệm kêu gọi vực thăm tâm hồn con người, một vực thăm như phản chiếu trước chiều sâu vô biên của Thiên Chúa. Đó là vực thăm của sự khốn cùng trước vực thăm của Lòng Thương Xót, như thánh Âutinh diễn tả cuộc gặp gỡ giữa người phụ nữ ngoại tình và Chúa Giêsu, khi chỉ còn hai người đứng giữa quảng trường (x. Ga 8,9-11). Nhưng vực thăm của Mầu Nhiệm “kêu gọi” vực thăm của nhân loại đã lạc mất. Bản Kinh Thánh Hylạp sau đó là bản Vulgata không viết: “trước sự gầm vang các thác nước Ngài”, nhưng là: “trước tiếng gọi của các thác nước Ngài – *voce cataractarum tuarum*”. Từ vực thăm của mầu nhiệm Thiên Chúa vọng xuống một lời mãnh liệt như tiếng thác đổ, để gọi mời sự sâu thăm nơi chúng ta, còn sâu hơn chính bản thân chúng ta nữa. Đó là một tiếng tràn lan, như thể lấp đầy vực thăm trống rỗng mà chúng ta đã rơi vào. Nhưng đó không phải là nước, mà là một lời, một âm thanh, một khúc ca. Dường như Palestrina đã cảm nhận được điều này khi đặt vào chữ *desiderat* âm vang của lời đó, như thể lời mời gọi của Thiên Chúa, sau khi đi xuống tận đáy sâu, vọng lại nơi âm tiết *de* rồi cao vút lên của vực thăm Mầu Nhiệm.

Có người nói với cha rằng, khi bơi trong sông Reno ở Basilea đều có thể gặp phải những dòng nước xoáy hút người ta xuống. Vì vậy, cách tốt nhất không phải là cố gắng vùng vẫy để nổi lên, điều đó chỉ làm mọi việc tồi tệ hơn, nhưng là để bản thân bị cuốn vào vòng xoáy cho đến khi chạm đáy sông, rồi từ đó đẩy mình trở lại mặt nước và tiếp tục bơi, vượt qua nguy hiểm.

Đây chính là khát vọng! Khát vọng giống như tiếng vọng được tạo ra bởi giọng nói của Mầu Nhiệm thâm sâu muốn chúng ta được ở bên Ngài, khao khát nâng chúng ta lên với Ngài, trong vực sâu của sự nghèo khó, cô đơn, thiếu thốn, xa cách và phiền muộn của chúng ta.

Nó giống như khi một người cha bế con mình lên, và để làm con vui, ông nâng con mình lên cao, nhưng vẫn ôm chặt lấy nó. Bởi vì em bé không quan tâm đến cảm giác được thả mình vào không gian, mà quan tâm đến việc trải nghiệm độ cao, trong vòng tay của cha luôn giữ chặt em, để em thoả thích niềm vui đó. Đứa trẻ thích trải nghiệm cảm giác bay lượn, mà nó có thể thực hiện trong vòng tay cha mình. Nói cách khác, đứa trẻ quan tâm đến việc có thể trải nghiệm với sự tin tưởng hoàn toàn về độ cao, chiều rộng và chiều sâu, mà vòng tay của cha mang đến cho cuộc sống của mình.

Một thanh niên sẽ cần vươn cao, vươn rộng và thâm sâu hơn ngoài vòng tay cha mẹ, ngoài những giới hạn của quyền bính. Và điều đó là tốt và cần thiết. Nhưng hôm nay hơn bao giờ hết, như Chúa Giêsu nói, sự trưởng thành của một người sẽ sâu sắc hơn khi họ biết trở nên như con trẻ, trong tương quan với Chúa và người khác: nghĩa là ý thức tự do về chiều cao, chiều rộng và chiều sâu của cuộc sống trong sự thuộc về, trong sự trung thành, hơn là tìm kiếm sự tự lập rồi tự chôn mình trong đó.